

Uredništvo in uprava:
Ljubljana,
Šelenburgova ulica št. 6/II.

DELAVEC

Izhaja vsak četrtek.

Stane posamezna štev. 1 Din,
mesečno Din 3.—, celoletno
35 Din. — Za člane izvod
po 60 para.

Oglasi po dogovoru

Dopisi morajo biti frankirani
in podpisani, ter opremljeni
s štamp. dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije so poštnine
proste.

Glasilo Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokrajinski odbor GDSJ.)

Letošnja proslava 1. Maja.

Vsako leto 1. maja skoncentrira proletariat vse svoje moči na ulico, da pokaže nasprotnikom svojo politično moč in nezlomljivo vero v svoje vstajenje. Pred vojno je bil 1. maj pravi revolucionarni dan, ki je delavskim množicam podvojil vero v svojo zmago — nasprotnikom pa pokazal naraščanje svoje moči.

Tradicionalna navada je bila, da so na ta dan vse vrste proletarskih organizacij sodelovale in pripomogle, da proslava in revija proletarske moči čim sijajnejše uspe.

Politična organizacija je na ta dan organizirala manifestacijske shode in obhode. Izdala je primeren manifest, ki je obsegal najvažnejše zahteve proletariata.

Strokovna organizacija je imela nalogo na ta dan izvesti čim popolnejšo generalno stavko.

Kulturna organizacija je pa priredila prireditve, ki so imele namen pokazati kulturni napredek proletariata.

Tako je bilo pred vojno.

Po vojni so se žalobno delavske organizacije razbile. Politična stranka se je razdelila v dve strogo ločeni skupini — v socialiste in v komuniste. S to ločitvijo je bila tudi majska proslava ogrožena. Dokler ta razkol še ni dosegel tudi strokovnih organizacij so one posegle vmes in dosedaj se jim je posredovanje vsaj toliko posrečilo, da je bila vsaj proslava 1. maja enotno organizirana.

Treba je povedati, da je že lansko leto bilo treba vsega napora strokovnih organizacij za skupno praznovanje. Kajti socialisti »Naprejeva« skupina so že lansko leto sklenili, da s komunisti, ki so celo leto razbijali organizacije nočejo skupnega praznovanja. Strokovne organizacije so morale takrat vreči vso svojo avtoriteto na tehniko, da se je dosegel sporazum za skupno proslavo.

Pri tem smo mislili, da bo »nezavisne« vendar vsaj ta odpor spametoval, da ne bodo več nadaljevali svojega zločinskega početja.

Priznati moramo, da naše nade niso uspele — »nezavisni« nele, da se niso poboljšali, temveč so se letos še poslabšali. Letošnje leto so še v strokovnih organizacijah napeli vse sile, da tudi iz teh odpeljejo vse svoje politične somišljenike. In če strokovne organizacije danes ne leže razbite na tleh niso krivi komunisti, temveč imajo zaslugo člani, ki komunistov niso hoteli ubogati.

Strokovna komisija je tudi letos naročila svojemu predsedniku najpovprašala pod kakimi pogoji bi se politične stranke vsaj na ta dan združile. Upanja, da se bo enotnost dosegla pa Strokovna komisija ni imela, ker to, kar so komunisti pretečeno leto uganjali ni niti dostojno in niti proletarsko. Pa če bi bili s to svojo gonjo vsaj zadnje tedne prenehali, da se vsaj malo razhlade strupeni plini njihovih kanonov. Ali videli smo, da še v isti številki »Glasa Svobode« kjer na eni strani vabijo na skupno proslavo, zmerjajo na drugi strani socialiste z »socialpatrioti«, izdajniki, koritarji itd. In tako je moralo priti, kar je prišlo.

Posredovanje Strokovne komisije ni uspelo. »Naprejeva« skupina je že pred par tedni sporočila da skupnega praznovanja noče, dočim so odgovorili socialisti (SSJ), da bi bili sicer pripravljeni praznovati skupno, vendar so komunisti celo leto razbijali in zastrupljali vodnjake in to zadnje čase še s podvojeno silo. Zato so se odločili, da dokler komunisti (nezavisni) ne prenehajo z lažmi in razbijanjem, toliko časa jih ne morejo priznati za proletarsko stranko in tudi nočejo z njimi praznovati proletarskega praznika.

S tem je Strokovna komisija svojo misijo izvršila. Resnici na ljubo je treba le še konstatirati, da prevzame krivdo radi neenotnega praznovanja proletarskega praznika tisti, ki je zastupil in še zastuplja delavske duše.

Pred strokovnim kongresom.

Letošnjo pomlad se vrši kongres G. R. S. J. v Beogradu in takoj za njim naša pokrajinska strokovna konferenca. Zato je potrebna izčrpna debata, da bodo delegati že pred kongresom poznali material, katerega bo treba obdelati. Nastopno poročilo, ki ga je izdelalo tajništvo naše S. K. naj služi delegatom, da bodo čim natančneje upeljani v doseganje delo naših strok. organizacij.

Razvoj slovenskih strokovnih organizacij od prevrata do konca leta 1923.

Uvod.

Po svetovni vojski ste se združili kraljevini Srbija in Črna gora z jugoslovanskimi kraji Ogrske, Hrvatske in Avstrije. Delavsko gibanje v Jugoslaviji sloni zato na tradicijah petih držav in mora računati pri svojem stremljenju po enotni organizaciji s to oviro. Razven tega je imelo vzdržati — enako kakor druge pokrajine v povojnih letih hud naval strokovne organizacije razkrajajoče komunistične propagande. Ta je našla v Jugoslaviji posebno ugodna tla, na eni strani zato, ker je bila pred-

vojna Srbija v ozkih stikih z Rusijo, na drugi strani zato, ker se je vrnilo ob prevratu v avstrijske jugoslovanske pokrajine tisoče in tisoče avstrijskih vojnih njetnikov. Ti so prenesli v domovino ideje, ki so prevevale mase ruskega ljudstva, ko je bil v Rusiji komunistični prevrat na vrhuncu. V teh masah je bila silna revolucionarna volja, — a manj smisla za pravo razmerje moči in posebne razmere, s katerimi se je moralo pri nas računati. Odporna sila naših predvojnih strokovnih organizacij proti temu gibanju je bila slaba. To pa v glavnem zato, ker so bile pred vojno strokovne organizacije v vseh jugoslovanskih pokrajinah majhne in neznatne. One niso imele ne močnega in urejenega birokratičnega aparata, ne tako široko razpletene mreže dobro izšolanih zaupnikov, kakor po drugod. Razven tega so predstavljale te organizacije skupaj zmetane drobce, ki niso mogli poseči v tok dogodkov kot enota. Računajoč s temi nedostaki je vrgla komunistična internacionala v naše kraje razmeroma jaka sredstva, ki pa proletariatu, kakor bomo videli, niso pomagala pri grajenju njegovih strokovnih organizacij, ampak so ga pri tem le silno ovirala.

J. Ari:

Ujedinjenje.

Ta beseda je danes na dnevnem redu delavskega časopisja. Proletariat se mora ujediniti, se sliši z desne in leve. Naval reakcije je le vsled tega tako nasilen, ker delavstvo ni enotno. Resnica je, da je kapitalizmu le tam mogoče nastopati z vso brezobzirnostjo proti delavskim interesom, kjer mu delavstvo ne postavi kompaktno vseh svojih sil nasproti. Vendar — so slučajji, ko ujedinitvenje nič ne pomaga. Ako bi to ujedinitvenje imelo namen ščititi kakšne nacionalne, verske ali gospodarsko ekonomske interese podjetnika, bi tako delno ujedinitvenje delavstvo trgalo od celokupnega delavskega razreda in bi bilo v stvari — razjeditvenje.

Ker pa vodi proletariat svoj boj proti kapitalističnemu sistemu, kot celota, kot razred, ne more biti nikdar v interesu delavskega razreda, ako ga kdo na eni strani razkrajaja in mu ubija vero v razredni boj, na drugi strani še mu pa zopet ponuja z lepo donečo frazo ujedinitvenje.

Iz zgodovine zadnjih let mora postati jasno vsakomur, kdor količkej čuti proletarsko, da je za borbo združitven vseh delavskih sil v enoto potrebna, da pa koristi le združitven z jasno začrtanim programom, ter taktiko, umerjeno vedno po sili proletariata in ob enem po sili nasprotnega razreda. To je bistvo in jedro načina razrednega boja proletariata. Dokler pa delavstvo in gotovi njegovi voditelji tega ne bodo razumeli in ne bodo hoteli razumeti, toliko

časa je vsako ujedinitvenje delavstva nezdravo in škodljivo.

Delavstvu se mora to z jasno odkrito besedo dopovedati, vcepiti mu je treba predvsem prepričanje o potrebi razrednega boja, vcepiti mu je treba v dušo vero v moč organizirane proletarske armade in ga tako vsposobiti za pravega razrednega bojevnika.

V Sloveniji imamo še lep del strokovno organiziranega delavstva, katero se tega že zaveda, ki je ostalo zvesto svojemu programu in svojim načelom, kljub vsem viharjem, ki so drveli preko njega z desne in leve, in ki stoji še danes trdno. To delavstvo je pravo jedro, ki stoji na zdravih načelih, in ima pravilno zasnovano taktiko. To, kar ta del delavstva upošteva in uvažuje, to bo moralo uvaževati vse delavstvo, ako hoče priti do svojega cilja. Ako bo to razumelo in storilo, bo delavstvo takoj ujedinitveno in uspehi v borbi proti kapitalu ne bodo izostali.

Vsi tisti pa, ki pravite, da proletarsko čutite, pojdite med delavstvo, in delajte v tem smislu. Ako vas bomo spoznali po dejanjih in ako boste to storili, šele takrat vas bomo pripoznali za prave proletarske borce. Dokler pa boste ujedinitvevali delavstvo na tak način, ko dosedaj, pa moramo smatrati to vaše delo za izdajstvo nad proletariatom. S tem sem podal svoje misli o problemu ujedinitvenja. Uverjen sem, da je tega naziranja tudi vse ostalo razredno zavezno delavstvo, posebno pa člani Unije slov. rudarjev.

Naše organizacije.

Kemična stroka.

Obračunski podružnic.

Osrednje društvo kem. del. in sorodnih strok na Slov. ozemlju je od letnega računskega zaključka razvidno v 4. številki »Delavec« to je od 31. marca do 31. decembra, da je sprejelo potom mesečnih obračunov skupaj Din 95.356.81. Od 31. decembra 1923 so obračunale sledeče podružnice kem. del.:

Podr. Ruše za meces dec	Din 3641.15
Zagorje za mesec dec.	502.70
Prevalje za mes. december	307.40
Ljubljana tov. za klej za dec.	843.75
Mojstrana za mes. dec.	1071.—
Ljubljana tov. pap. vrec za jan.	378.—
Maribor za mesec nov.	874.80
Medvode za mesec dec.	440.80
Moste za mesec december	1924.95
Zidani most za avg. sept. okt.	220.—
Skupaj Din 105.560.36	

Ona naj pokaže, kako so se razvijale strokovne organizacije v povojnih letih na bivšem avstrijskem, na Dunaj težečem ozemlju bivše Avstrije, v Sloveniji.

Pregled važnejših političnih dogodkov te dobe.

Našo razpravo omejujemo razven po predmetu tudi časovno na dobo med 20. oktobrom 1918 in koncem leta 1923.

V svrhu boljšega umevanja nadaljnega si je treba poklicati v spomin najvažnejše politične dogodke te dobe.

Dne 20. oktobra 1918 se je proglašilo Narodno veče v Zagrebu za suvereno oblast nad jugoslovanskimi pokrajinami bivše Avstrije. Avstrijske pokrajine, kjer prebivajo Slovenci, so se združile v pokrajino Slovenijo, nad kojo je vladala v prvem času po prevratu dejansko kot neodvisna državna oblast Narodna vlada v Ljubljani.

Ko je razpadla bojna sila bivše Avstrije, so jo nadomestile narodne straže, nedisciplinirani vojaški oddelki, sestavljeni iz slovenskih delov bivše avstrijske armade. Ker v Sloveniji v tej prvi dobi centralizirane in disciplinirane armade ni bilo, je bila na tem ozemlju moč organiziranega, revolucionarno razpoloženega delavstva velika.

Prehranjevalne razmere in gospodarsko samosebi nezadostujoče ozemlje in bližina italijanske armade pa so že v naprej izključevale možnost samostojne revolucionarne akcije, omejene na Slovenijo.

Razven tega je predstavljala Slovenija pač narodno enoto, ki je bila miselno že dolgo pripravljena, upravno pa do prevrata ni bila enota. Deli sedanje Slovenije so bili upravljani v Avstriji iz Celovca in Gradca, kar je povzročalo mejne spore, ki so vedli na Koroškem (v aprilu 1919) celo do oboroženega konflikta. Tudi to je konsolidacijo slovenskega delavstva zelo oteževalo.

Zato je šla taktika slovenskih delavskih organizacij za tem, da se izkoristi revolucionarna doba v to, da se izvojuje delavstvu kolikor mogoče onih pridobitev, ki bi jih delavstvo ne moglo več izvojevati, ako se država konsolidira. Razven tega, da se zasigura nemoteno poslovanje onih socialnih institucij, ki jih je delavstvo v bivši Avstriji že imelo, ki pa so bile vsled državnega preobrata ogrožene.

S temi cilji je prevzel Anton Kristan v Narodni vladi v Ljubljani, ki je bila imenovana 31. oktobra 1918 poverjeni-

Unija stavbinskih delavcev za Slovenijo priredi sporazumno s Savezom gradjevnik radnika Jugoslavije veliko skupno zborovanje stavb. delavstva dne 6. aprila

v Ljubljani.

Dnevni red shoda bo:

1. Uveljavljanje tarife plač stavbinskemu delavstvu cele Slovenije po vzoru, ki ga je objavila »Unija«, referent s. Alojzij Leskošek iz Celja;

2. Enoten nastop za doseg enotnih plač; referent s. Tomanič, tajnik Saveza gradjevnik radnika Jugoslavije iz Zagreba.

3. Volitev tarifne komisije za Ljubljano.

Čas in prostor shoda bo določila strokovna komisija v Ljubljani sporazumno s Osrednjim društvom stavbinskih delavcev v Ljubljani.

Sodrug stavbinca, pridite vsi na shod, kjer boste imeli priložnost staviti Vaše predloge in izražati Vaša mnenja. Skrajni je čas, da se pogovorite o upostavi tarife, kaki naj bodo prejemki za Vaše težko in nevarno delo. — Centralni odbor Unije stavb. delavcev v Celju.

Zahvala. Podpisani se najtopleje zahvaljujem delavcem cinkarne d. d. za nabrano mi vsoto po 400 Din 50 para za časa moje mučne bolezni. — Zolnir Anton.

Uspešno zdravljenje revmatizma.

Ze mnogi časopisi v naši prestolnici so pisali o znamenitem zdravlilu proti revmatizmu, pa smatramo tudi mi za važno, da svoje čitatelje opozorimo o tem preparatu.

Se lansko leto je dobil g. dr. Rahlejev od ministrstva narodnega zdravja dovoljenje za izdelovanje in prodajo svojega leka »**RADIO - BALSAMICA**«, proti revmatizmu. To zdravilo g. dr. Rahlejeva je doseglo v kratkem času izredne uspehe v zdravljenju vseh vrst revmatizma sklepov in mišic, o čemur svedoči priznanje naših zdravnikov in zahvalna pisma ozdravljenih bolnikov.

Za proizvajanje zdravila je g. dr. Rahlejev otvoril laboratorij v Beogradu, Kosovska ul. 43, kjer se to zdravilo lahko dobi.

Dopisi.

Prevalje! Odrpito pismo g. Albinu Dobrodel, t. č. delavcu v tukajšnji papirnici. Podpisani Ti tem potom odgovarjam na Tvoje poslano mi pismo, ki je menda odgovor na članek, ki ga je prinesel list »Delavec« z dne 6. III. pod naslovom Prevalje.

Naznaniti Ti moram, da se s tem poslanim pismom toleš sam po zobeh in sicer: 1. Ker pišeš, kakor da sem jaz pisec omenjenega članka v »Delavcu«. S tem si sam sebe potegnil pošteno za nos. Pisec omenjenega članka je bila tajnica izvoljena na obč. zboru dne 22. p. m., katera je imela nalogo pisati v imenu podružnice, ne pa v imenu moje osebe, kar je tudi storila. To lahko tudi uredništvo priča. (Radi potrjujemo!

jena svota v tem slučaju ne mogla izterjati sodnim putem ker proglašajo koalicijski zakon take dogovore za pravno neveljavne.

Osebnostna zaščita, ki jo nudi vobče že kazenski zakon, je v koalicijskem zakonu v gotovih smereh, širša in močnejša, kar sledi iz §§ 3 in 4, ki se glasita:

»Kdor z groznjo ali silo ovira ali skuša ovirati delodajalca ali delojemalca pri izvrševanju svobodnega odločevanja, delo dati ali sprejeti v namenu, da se v § 2 omenjeni dogovori sklenejo, razširijo ali siloma izvrše, je kriv, če ni njegovo dejanje kaznivo po strožjih kazenskih določbah, prestopka in se kaznuje pri sodišču z zaporom od 8 dni do 3 mesecev.

Določbe §§ 2 in 3 tega zakona veljajo tudi za dogovore obrtnikov v to svrhu, da se zviša cena blagu na škodo prebivalstva.« (Karteli, trusti).

Podobne določbe vsebuje tudi zakon o zaščiti javne varnosti in reda v državi z dne 2. avgusta 1921, objavljen v Uradnem listu za Slovenijo št. 95 iz leta 1921, ki veli v členu 11:

»Osebe, ki poizkušajo druge osebe zadržati od dela, se kaznujejo z zaporom do 6 mesecev, ako ne prehaja njih postopanje v težje kaznivo dejanje.

Ako se take osebe takoj na poziv oblasti ne razidejo s kraja, kjer so se

Op. ur.). Zato si blagovoli sebi za uho zapisati začetne besede Tvojega pisma. 2. Pišeš, da se v članku v »Delavcu« trdi, da si Ti pisec članka v »Pravici«. Ker pa v omenjenem članku ni navedena nobena oseba in ni niti govora o tej ali oni osebi, temveč je govor le o člankarju. Ali je pa ta člankar ta ali ona oseba, o tem nismo pisali. 3. Pišeš, da si bil član moje organizacije in da si vsled nerazumnosti in nezmožnosti tedanjega odbora odstopil. Glej tu imaš že drugo zausnico, in sicer zato, ker jaz danes nisem niti član te organizacije, še manj pa, da je ta organizacija moja last. 4. V pismu praviš, da si vsled prej navedenih vzrokov odstopil. Pred delavci si se osebno izrazil, da je tega odstopa kriv le nečlan Ledineg Jože, kateri je danes glavni agitator za klerikalno frakcijo v papirnici, ne pa nezmožni odbor. Glej, kako pošteno znaš lagati, čisto po farizejskem kopitu. 5. Pišeš, da si videl, da ima pisec članka v »Delavcu« premalo izobrazbe v političnem oziru. In baje le zato, ker je dal par vrstic ponatisniti iz Glasnika Srca Jezusovega, kateri list pa ne smatram za samo verski, temveč je večji del političen. Če se tega ne veš, potem Ti res čestitam Tvoji visoki izobraženosti v političnem oziru. Ti smatraš vsak penatis iz vaših listov že za protiverski. Zato se mi zdi, da je ta pičila izobrazba v političnem oziru nalepljena le v Tvoji glavi za trajni koledar. Drugače ne bi mogel psovati osebe, ki je še do dobra ne poznáš in katera Ti še ni niti lasu skrivila. Seveda takega kulturno izobraženega čina je zmožen le zaveden klerikalno misleči Albin? 6. Pišeš, da naj jaz papirniške delavce v miru pustim, ker nisem več Vaš sodelavec. Tega sem se zavedal preje, nego si Ti prag tovarne prestopil. Da pa še tu in tam zajdem med stare sodelavce, pa ni moja krivda, temveč je to njih zahteva. Zato imajo pri tem le ti delavci sami odločevati, ne pa Ti privandranec. 7. Pišeš, da se Vi sami boljše razumete v medsebojni ljubezni in zastopnosti, nego jaz. Na to bodo vedeli odgovoriti delavci sami, zato je to vprašanje prepuščeno njim v odgovor. — Kar se pa tiče Vaše strokovne organizacije, me ne briga nič drugega, nego gorje, ki ga jim hočete z vašo frakcijo nakopati na glavo. Socialisti moramo biti vsi za enega in eden za vse. Zato je tajnica še pravočasno pokazala delavstvu jarek, katerega jim kopljete, in sicer za požirek alkohola, kakor se je že leta 1919 Ledineg sam izrazil na enem klerikalnem sestanku v gostilni Stökl, na katerem je bil tudi on referent. Mogoče se bo še spominjal, ko je rekel, da bi drugače ne bil udržal tako po socialistih, ko bi ne bil videl zadosti alkohola za seboj, kar ima pri njem tudi prednost. 8. Ponašáš se z Vašimi poslanci, koliko da jih je. Kakor da je to že vse, za kar so izvoljeni bili. Bolje bi bilo, ko bi bil spisal, kje so tiste obljube, s katerimi se je ljudstvo

nedopuščeno zbrale, se kaznujejo z zaporom do leta dni in v denarju do 3000 dinarjev. — Oba zakona ščitita svobodo samoodločbe posameznika. Pri presojanju vprašanja, dali so bila sredstva groznje ali sile, vobče način zadrževanja od dela, zadostna za uklonitev volje, pride vedno v poštev individualni moment. Groznja in nasilje pa ne sme iti nikoli tako daleč, da bi nastal dejanski položaj izsiljevanja, sicer ni več prestopek nego zločin, ki se ne kaznuje po tem, marveč po kazenskem zakonu z občutnejšo kaznijo. Po koalicijskem zakonu in po zakonu o zaščiti javne varnosti in reda je kaznivo izključno le nasilno nastopanje, bodisi zoper poedince, bodisi zoper oblastne organe, če pozovejo k razidu v slučaju nedopuščenega zbiranja. Če se sklene za glasovanjem na javnem zborovanju, da stopi celokupno delavstvo v stavko, ni dejanskega stanja prestopka v znišlu navedenih zakonov in ne more biti nihče kazovan. Vobče se more reči, da stavkajoči zaradi tega, ker stavkajo, niso kaznivi, — stavka kot taka je neizogibno zadnje bojno sredstvo za doseg in obrambo delavskih interesov, — kazensko se zasledujejo le zaradi nasilja, ki se navadno ob stavkah dogaja.

presleparilo ž njimi za njih glasove, po katerih plečah pada bič, kojega so pomagali splesti Vaši slavni poslanci. — Dan za dnem se slišijo novi napadi na socialistične zakone in dan za dnem se mora delavstvo znova boriti za vse že pridobljene pravice. Kar se tiče elegantnosti in izobraženosti, kar hočes s prefriganim načinom napeljati na mojo osebo, Ti svetujem, da si lepo vse sam ohraniš, ker jaz kot priprost delavec takih častitk ne morem porabiti. Kar se tiče pisca članka v »Delavcu« in njegove sposobnosti, prepuščam v odgovor njej sami. 10. Pišeš, da ima Vaša strok. organizacija v papirnici že precej članov in da vam ne manjka dosti, da boste na vrhuncu. To vam rad verjamem, da jih Vam ne manjka več, nego tistih, ki jih ima še ta stara organizacija. Da pa boste kmalu na vrhuncu Vam tudi verjamem, le enih par tako lepih pisem vam še manjka, potem pa boste lahko rekli »Adijo Matija«! — Pardon — sedaj smo pa na vrhuncu. — Franc Lepko.

Podpisana na kratko odgovarjam na besede, ki so izražene v tem že zgoraj omenjenem pismu in ki se tičejo moje osebe. 1. Izjavlaš, da sem jaz pisala, da nisem proti veri in da je na drugi strani direktno proti veri pisano. Lažnjivec hinavski, v mojem članku ni nikakega sledu o tem, temveč je samo ponatis iz vašega že omenjenega lista, in izraz, da je v naših strokovnih organizacijah vsakemu prosto izpolnjevati verske dolžnosti. To Ti naj pričajo člani sami. — 2. Pišeš, da si videl v moji osebi premalo izobrazbe. To tudi priznavam in sicer zato, ker nimam nikake višje šole, temveč samo ljudsko. Svetujem Ti pa, da v tem oziru sam pred svojim pragom pometeš, potem šele pred drugimi. Omenjeno pismo si res z veliko izobrazbo spisal, in sicer tako, da se bi še šolarji s prvega razreda čudili. — 3. Pišeš, da če hočem drugič v svoj list kaj pisati, moram manj napak in pogrškov napraviti. Na to odgovarjam sledeče: Mislim, da so za nas delavce čisto dobri taki članki. Samo obžalujem, da imate kleriki tako visoko izobrazbo, v političnem in strokovnem oziru, da se niti ne zavedate, da omenjenega članka v »Delavcu« ni pisal kak advokat, temveč preprosta delavka. Svetujem pa, da si ta očitek blagovolite vzeti sami na znanje. Toliko zaenkrat.

Francica Lepko.

ostati se na površju, vkljub temu, da so njih zaupniki brez vsake moči pri zastopanju delavskih interesov, prvič že zaradi narodnih cincarjev, ker se jim očitno posmehujejo, ker imajo narodni socialci baje nekega prtljažnega mojstra za voditelja, ki ima zelo velike predpravice v tovarni in mu je poverjeno komandiranje. Drugič vodstvo tovarne ne pripozna delavskih zaupnikov, ker pravi, da jih je komaj peščica. — Zato delavci in delavke omagujejo in izgubljajo vero, ter zaupanje v organizacijo in neodvisne, ker cincajo zdaj sem, zdaj tja. Delavci si danes želimo združitve na strokovnem polju. Če pa pride veter iz Zagorja ali iz Ljubljane, pa so zopet proti. Pri zadnjem shodu je sodrug V. nekaterim točkam ugovarjal, ko pa mu je predgovornik natančno razjasnil, je bil sodrug takoj drugega mišljenja, ter je sam povdarjal potrebo ujedinenja razcepljenega proletariata na strokovnem polju.

Torej želimo sodrugu V., da se spominja tega shoda ter mu priporočamo doslednost, ker mora sam priznati, da razdiralno delo in razcepljenost ne orodi sadu. S tem se škoduje samo strokovni organizaciji, s tem nastane nezadovoljnost med delavci, ker je nastopanje in obramba delavskih pravic od strani delavskih zaupnikov brezuspešna. Tega se kapitalisti dobro zavedajo, zato nastopajo oni skupno proti ubogemu izmozganemu proletariatu. Zato je mogoče, da 10 odstotkov kapitalistov gospodari nad 90 odstotki delavcev in kmetov, ker nam obetajo in obljublajo različne gradove v oblakih in delavstvo v te obljube veruje. Toda delavstvo ne sme in ne more čakati na rešitev v njegovem delu za organizacijo. Zato ne čakajmo rešitve od drugod, nego se oklenimo naših razrednih strokovnih organizacij in pričnimo skupno delo v obrambo naših pravic in boljše bodočnosti.

Vestnik „Svobode“.

Šoštanj. Dne 8. marca smo pokopali zavednega in pridnega Franca Primožiča, delavca v tovarni usnja, katerega je, šele 18 letnega, ugonobila zavratna proletarska bolezen, tuberkuloza. Rajni je bil agilen član »Svobode« in D. T. E. Člani in članice D. T. E. so ga spremljali na zadnji poti in mu poklonili vence, Udarniki v krojih so nosili krsto, obloženo s cvetjem in nenavadno veliko število delavstva, ki je šlo v sprevedu je pričalo da je med njim v najtežjih urah čut solidarnosti najjačji. Med ginljivim nagrobnim govorom s. Čebularja se je marsikatero oko orosilo. Pevec »Svobode« so zapeli »Vigred« in »Na grobeh«.

Med boleznijo je tukajšnje organizirano delavstvo nabralo in izročilo Primožiču kot podporo 286.50 Din. Kot prispevek k pogrebnim stroškom se je nabralo 208.50 Din, blagajna »Svobode« je pa prispevala 179.50 Din. skupaj torej 674.50 Din, za kar bodi vsem najlepša hvala od — **žalujejo rodbine.**

Podružnica »Svobode« v Zabukovci sklicuje z dne 6. aprila ob 3. uri popoldne v prostorih g. Ivana Cocej IV. red. občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika, tajnika, blagajnika, nadzorstva; 2. poročilo podvez; 3. volitev odbora; 4. smernice nadaljnega delovanja; 5. slučajnosti. Točna udeležba dolžnost!

V nedeljo, dne 6. aprila 1924
plačaj
14.
tedenski prispevek svoji organizaciji!

Iz Litije. V nedeljo 16. t. m. so skidali tukajšnji neodvisni javni shod, da poročajo o ujedinenju strok. organizacij in brezposelnosti, a žal jih ni prišel nihče poslušat, ker imamo o njihovi resnosti dovolj izkušnje. Na primer: v litijski predilnici imajo baje neko neodvisno strokovno organizacijo, ki pa šteje prav malo članov. Saj lahko potrdimo in razvidimo to iz tega shoda, na katerem so se blamirali. Kakor nam je znano, hočejo navzlie svoji popolnoma skrahirani organizaciji

II. Ko z milom gresta tja po poti, tri „čunke“ prišle so nasproti in z milom „Zlatorog“ sia brata oprala pujske vsega blata.

Nadaljevanje sledi.

Razgled po svetu.

Ljubljana, dne 1. aprila 1924.

Prošli teden je bil teden republik. Dobil ismo kar dve novi republiki, eno pod vplivom Rusije, drugo kot posledico zgodovinskega razvoja starodavne grškega naroda.

Prva je Perzija, ki je širnemu svetu znana po svojih bajeslovnih pravljicah, po šahu in parlamentarnih kravalih. To je bogata dežela, in že ruski car vse-mogočnik, Peter Veliki, je prišel na misel, kako bi si podvrgeto to plodovito deželo. Ni mu uspelo, ker je pač to za-branila razdalja. Ko se je po porazu »nepremagljivega« španskega brodovja in po propadu Francije uveljavil angleški imperijalizem, je stegnil svoje roke tudi v smeri proti Perziji, in bilo je že skoro gotovo, da bodo Angleži domini-rali v teh predelih zemlje, ki so, kakor že omenjeno, oblagodarjeni z obilnimi naravnimi bogastvi.

Neizprosni in neovrgljivi potek zgo-dovine pa je posegel vmes. Prišla je sve-tovna vojna, revolucije po vseh koncih in krajih, moralno prerojenje narodov, hkrati pa gospodarski propad vsega sveta, deloma radi padanja valute, de-loma radi brezposelnosti, deloma radi brezvestnega izkoriščanja delovnega ljudstva. To je znala Rusija izrabiti. Tovarša Krasin in Čičerin sta parkrat posetila Perzijo, ujela Perzijance v svo-je zanke in zasnovala v državi obsežno republikansko akcijo, katere posledica je, da so Perzijanci odstavili svojega šaha in postavili na prestol njegovega dvoletnega sina. To se pravi, da je Perzija republika, ker je večina prebi-valstva za to državno obliko. Proti temu je bila samo duhovščina, ki pa je sedaj povlekla »kratko«. Za enkrat ima vlado v rokah parlament, ki nesporno odlo-čuje o državnih poslih.

Zgodovina Perzije je zelo zanimiva. Ko je bila Grčija na višku kulture, so jo jeli napadati Perzi. Takrat so bili Grki še junaki in so odbili vse napade milijonskega naroda perzijskega. Zgo-dovinsko dejstvo je, da so Perzijanci postavili čez Bospor dva mostova, pre-ko katerih so prešli na Balkan.

Pod pritiskom neizogibnega razvoja socialnih razmer se je izvršil tudi okret v Perziji. Že med svetovno vojno je Ru-sija okupirala severni del Perzije, kjer si je ustvarila oporišče v vojni zoper Turčijo. Medtem je Anglija zasedla južni del z ogromnimi petrolejskimi vrelci. Ko je nastopila boljševiška vla-da v Rusiji, je takoj pritiskala na An-gleže. Formalno je proglasila desinters-man v Perziji, hkrati pa uvedla obsežno

akcijo, da si politično in gospodarsko zavojuje ta ozemlja. Uspeh je na ruski strani. Angleži se bore z nepriilkami v Indiji, Perzija pa je pognala šaha.

Druga neprilika je Grška, naša so-seda. Priznajmo, da so Grki od časa svojih herojskih časov hudo degeneri-rali, sedaj pa jih je vendar srečalo pe-kaj, čemur se reče pamet. Grčija je sama po sebi v naši dobi brezpomemb-na država, vendar tvori najjužnejši konec Balkanskega polotoka, ki bi bil v rokah konsolidirane države važna strategična in operacijska točka tudi v gospodarskem oziru. — Dne 25. marca je Grška pognala iz države dinastijo Glücksburg, ki je doslej vladala, in proglasila republiko. Glücksbergovci so familija nemškega izvora in bi se jim po naše reklo »srečograjci«, pa so bolj »smolograjci«, kakor nam dokazujejo pravkar se razvijajoči dogodki. Po ber-linski konferenci evropskih držav, na kateri je bila tudi poverjena Avstriji zasedba Bosne in Hercegovine, je prišlo v modo, da so takratne velesile pošilja-le svoje brezposelne prince v manjše države. Zgodovina nam ve povedati, da se ta praksa ni obnesla. Zadnji slučaj nam nudi Grška.

Beograd ga zopet pihne. Vsaka po-litična grupa (kar se po naše tudi lahko reče skupina) ima tako-le po 2-3 ta-kozvanih disidentov, ki pa navadno ne vedo kaj hočejo, ako izvzamemo njihove zasebne zadeve. Zasedanje parlamenta je odgodeno, ker parlamentarni odbori baje še niso predložili skupščini svojih poročil. Računa se celo z možnostjo, da bo narodna skupščina otvorenja še-le 20. oktobra.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Resolucijo iz okrožne konference »Svobode« na Jesenicah bomo predložili paritetnemu odboru Svobode in UDR., da nam napiše še svoj komentar. — Sodruga dopisnike, ki se tako pridno oglašajo in kar je tudi zelo veselo zna-menje prosimo naj upoštevajo nasled-nje: Cim več je dopisov v listu, tem lepši in zanimivejši je. Zato je pa treba pi-sati dopise kratko in jedrnato, da jih pride čim več na vrsto. — Uredništvo.

Opozarjamo na današnji oglas glede sodne dražbe raznega manufakturnega blaga, ki se vrši dne 9. aprila 1924 ob 9. uri dopoldne ter nadaljne dni v skladišču v Ljubljani, Mestni trg št. 25. I.

KINO MATICA

Od 3. do 6.

Zlata predica.
Seffov beg iz zapora.

KINO TIVOLI

Od 3. do 6.

Poslednja borba.

Ceneno češko perje

Kilogram sivoga opuljenega perja 65 Din, na pol belo 80 Din, belo 90 Din, boljše 100 in 120 Din, mehkega kot puh 150 in 180 Din, boljše vrste 225 Din. Pošiljate carine prosto proti povzetju, od 300 Din naprej pošline prosto. — Blago se tudi zamenja in neuga-jajoče vzame nazaj. — Naročila naslavljati na

Benedikt Sachsel, Lobes št. 48 pri Pilznu, Češkoslovaška.
Poštne pošiljke gredo iz Češkoslovaške v Jugo-slavijo okrog 14 dni.

Kino „Ljubljanski dvor“.

Od 3. do 5.

Grof Essex.

OD HIŠE DO HIŠE

gre glas o izvrstni kakovosti
MILA „GAZELA“
ki se odlikuje po svoji izdat-nosti in obilnih penah.

Inserirajte v „Delavcu“!

LAHKO NAGNENJE K PREHLA-JENJU? Prevelika občutljivost? Bole-čine olajša in naredi telo odporno ma-siranje in umivanje s pravim Fellerje-vim Elzafluidom! Veliko močnejši, iz-datnejši in boljši kakor francosko žga-nje. Kot kosmetikum že 26 let priljub-ljen za negovanje zob, zobnega mesa, ust in kože na glavi! S pakovanjem in poštino 3 dvojnate ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 214 dinarjev in 10 % doplatka razpošilja: lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzatr trg št. 334, Hrvatsko.

na Rimski cesti šte. 19.

A. Babka
Ljubljana

Kartonažna tovarna in knjigoveznica

Trgovina silih na Aleksandrovi cesti 7.

Okvirji za slike na Kongresnem trgu 13

V imenu Strok. kom. (P. odb. GDSJ.)
Izdajatelj: Frane Svetek.
Odgovorni urednik: Jože Berdajs.
Tiska tiskarna Makso Hrovatla.

Sodna dražba konkurzne mase,

t. j. manufakturnega blaga, trikotaž, predvsem pa velikih partij posteljnih batiranih odev ter vsega inventarja se prične dne 9. aprila 1924 ob 9. uri do-poldne ter se nadaljuje prihodnje dni v skladišču v Ljubljani, Mestni trg št. 25, I. nadstropje.

Prodajal se bo proti gotovini.
Inventurni zapisnik je na vpogled v pisarni konk. upravitelja dr. Ivo Ben-koviča, odvetnika v Ljubljani, Mikloši-čeva cesta 6.

Vsedelavski zlet v Ljubljani!

Tvrška

Peter Capuder

Ljubljana, Vidovdanska cesta 2

priporoča za ta zlet:

Celotne kroje kot tudi posa-mozne dele za U. D. R. — Vse telovadne potrebe line: majce, telovadne hlače, čelje, dalje za moški in ženski naraščaj ter članice potrebne telovadne obleke. — Zahtevajte cenike! Preskrbite si pravočasno! — Poverjeni dobavitelj potrebščin U. D. R.

MALI OGLASI

Žika

je najboljši in najdravejši nadomestek za pravo kavo. Zahtevajte jo pri svojem trgovcu.

Pražarna »ŽIKA« d. z o. z. Ljubljana.

Kaj pa je to?

naša prava domača »KOLINSKA CIKO-RIJA« izvrsten pridelek za dam in iz-delek domačega delavca, ki zasluži, da se vporablja v vsaki varčni rodbini.

Gospodinje

zahtevajte pri nakupu samo »ADRIA« vanilni-sladkor in pecivni prašek. Od-klanjajte ničredne ponaredbe.

Krojači in krojačice!

Razpošiljam v poljubnih modelih po meri vsakovrstne krojne vzorce (muštre) za dam in gospode. — KNAPFEL ALOJZIJ, stro-^ekovni učitelj za krojaštvo, Ljubljana, Križevniška ulica šte. 2, I. nadstropj.

Zastoni

dobi vsak eno lepo moderno čepico, kdor naroči pri tvrdki
Ivan Šavnik, Kranj

za moško obleko 3 m lepega sukna za Din 195, 3 m boljšega sukna za Din 225. 3 m finega sukna za Din 250— in 3-10 m finega kangarna za Din 350. Skupna klot-podloga z gumbi stane: I. vrste D 112—, II. vrste D 166—, III. vrste D 134.

ZADRUŽNA BANKA

v Ljubljani, Aleksandrova cesta šte. 5

sprejema hranilne vloge na tekoči račun in na knjižice: obresti po dogovoru. Bančne posle izvršuje najkulantneje.

Delniški kapital K 12.000.000.

Brzjavni naslov: Zadrubanka. — Telefonska številka 367.

Jugometalija

F. Z. Z. O. Z.

Ljubljana
Kolodvorska
ulica šte. 18

Izvršuje vsa kovnosti-skarska, kleparska in kotlarska ter ključav-ničarska dela.

Točna postrežba.

Solidno delo.